

Os hábitats de Interese Comunitario en Galicia.

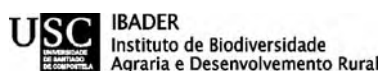
Fichas descritivas

Os hábitats de Interese Comunitario en Galicia. Fichas descritivas

**Pablo Ramil Rego
Manuel Antonio Rodríguez Guitián
Javier Ferreiro da Costa
Marco Rubinos Román
Luis Gómez-Orellana Rodríguez
Belén de Nóvoa Fernández
Boris Alejandro Hinojo Sánchez
Susana Martínez Sánchez
Carmen Cillero Castro
Ramón Alberto Díaz Varela
Patricia María Rodríguez González
Castor Muñoz Sobrino**

**GI-1934 TTB
Universidade de Santiago de Compostela**

Monografías do IBADER - Lugo 2008

Os hábitats de Interese Comunitario en Galicia. Fichas descritivas

Primeira edición: 2008

Autores: Pablo Ramil Rego; Manuel Antonio Rodríguez Guitián; Javier Ferreiro da Costa; Marco Rubinos Román; Luis Gómez-Orellana Rodríguez; Belén de Nóvoa Fernández; Boris Alejandro Hinojo Sánchez; Susana Martínez Sánchez; Carmen Cillero Castro; Ramón Alberto Díaz Varela; Patricia María Rodríguez González; Castor Muñoz Sobrino

A efectos bibliográficos a obra debe citarse:

Ramil Rego, P.; Rodríguez Guitián, M.A.; Ferreiro da Costa, J.; Rubinos Román, M.; Gómez-Orellana, L.; de Nóvoa Fernández, B.; Hinojo Sánchez, B.A.; Martínez Sánchez, S.; Cillero Castro, C.; Díaz Varela, R.A.; Rodríguez González, P.M. & Muñoz Sobrino, C. (2008). Os Hábitats de Interese Comunitario en Galicia. Fichas descritivas. Monografías do Ibader. Universidade de Santiago de Compostela. Lugo

Deseño e Maquetación: GI-1934 TTB - IBADER

Fotografía: Arquivo fotográfico GI-1934 TTB - IBADER

Ilustracións: GI-1934 TTB - IBADER

ISSN edición impresa: 1888-5810

ISSN edición dixital: 1988-8341

<http://www.ibader.org>

Depósito Legal: C 173-2008

Edita: IBADER. Instituto de de Biodiversidade Agraria e Desenvolvemento Rural. Universidade de Santiago de Compostela, Campus Universitario s/n. E-27002 Lugo, Galicia.

<http://www.ibader.org>

Copyright: Instituto de Biodiversidade Agraria e Desenvolvemento Rural (IBADER).

Colabora:

XUNTA DE GALICIA

CONSELLERÍA DE MEDIO AMBIENTE
E DESENVOLVEMENTO SOSTIBLE

XUNTA DE GALICIA

CONSELLERÍA DO MEDIO RURAL

DIPUTACIÓN PROVINCIAL DE LUGO
I N L U D E S

IBADER
Instituto de Biodiversidade
Agraria e Desenvolvemento Rural

8 Hábitats rochosos e covas.

8210 Encostas rochosas calcícolas con vexetación casmofítica

Correspondencias

Paleartic	62.1.
Ramsar	---
IHG	---

Denominación oficial

Inglés	Calcareous rocky slopes with chasmophytic vegetation.
Castelán	Pendientes rocosas calcícolas con vegetación casmofítica.

Denominación vulgar

Galego	Penedos, penas, taras, taros, lastras.
Castelán	Peñas, picos.

Descrición científica

Descrición do Manual de Interpretación dos Hábitats da UE

Vexetación fisurícola de cantís calcarios dos territorios mediterráneos e eurosiberianos pertencente, na súa maior parte, ás ordes *Potentilletalia caulescentis* e *Asplenietea glandulosi*. Poden distinguirse dous grandes grupos: a) rochedos termo e meso-mediterráneos (*Onosmetalia frutescentis*) con *Campanula versicolor*, *Campanula rupestris*, *Inula attica*, *Inula mixta*, *Odontites luskii*; b) montano e oro-mediterráneo (*Potentilletalia speciosae*, incluíndo *Silenion auriculatae*, *Galion degenii* e *Ramondion nathaliae*). Este hábitat presenta unha grande diversidade rexional e inclúe un número elevado de plantas endémicas.

Características diagnósticas do hábitat

Características estacionais.

Afloramentos rochosos de forte inclinación cubertos parcialmente por vexetación herbácea ou leñosa de baixo porte que crece ancorada ás fisuras e pequenas repisas.

Fisionomía e estrutura.

No aspecto fisionómico destaca a grande superficie desprovista de vexetación vascular que raramente supera o 50% de cobertura. Os biotipos dominantes son os hemcriptófitos e pequenos caméfitos.

Variabilidade.

A pendente dos afloramentos rochosos condiciona o grao de cobertura da vexetación que coloniza a rocha de maneira que nas áreas verticais ou que superan os 90° de inclinación están extraordinariamente empobrecidas en especies, sendo practicamente as únicas presentes *Campanula adsurgens*, *Petrocoptis grandiflora* e *Rhamnus legionensis*, xunto con algúns briófitos e líques. Conforme se pasa a vertentes menos inclinadas incrementase o número de especies presentes.

Especies indicadoras segundo Manual de Interpretación dos Hábitats da UE

Plantas:

Comunidades do Mediterráneo occidental (*Asplenion petrarchae*): *Asplenium petrarchae*, *Asplenium trichomanes* ssp. *pachyrachis*, *Cheilanthes acrostica*, *Erodium petraeum*, *Hieracium stelligerum*, *Melica minuta*.

Comunidades euro siberianas e mediterráneas dos pisos supra e oro-mediterráneo (*Potentilletalia caulescentis*):

Comunidades esciófilas: *Asplenium trichomanes*, *Asplenium viride*, *Cystopteris fragilis*. **Comunidades xerófilas:** *Asplenium ruta-muraria*, *Biscutella laevigata*, *Ceterach officinarum*, *Draba aizoides*, *Kernera saxatilis*.

Especies indicadoras para Galicia

Plantas:

Arabis alpina, *Campanula adsurgens*, *Erodium petraeum*, *Leontodon farinosus*, *Crepis asturica*, *Rhamnus legionensis*, *Saxifraga trifurcata*, *Silene scabriflora* subsp. *megacalycina*,

Especies da Directiva 92/43/CEE que poden atoparse no hábitat

Plantas:

Petrocoptis grandiflora, *Ruscus aculeatus*, *Santolina semidentata*.

8 Hábitats rochosos e covas.

8210 Encostas rochosas calcícolas con vexetación casmofítica

Correspondencia fitosociolóxica

CLASE ASPLENIETEA TRICHOMANIS

Orde Potentilletalia caulescentis

Alianza Saxifragion trifurcato-canaliculatae

Subalianza Saxifragenion trifurcato-canaliculatae

As. Saxifragetum trifurcatae

Orde Asplenietalia glandulosi

Alianza Asplenion glandulosi

As. Asplenio ceterach-Cheilanthesetum acrosticae

Hábitats asociados ou en contacto

Este tipo de hábitat adoita formar mosaico con diversos tipos de hábitats herbáceos (6170*, 6210*, 6220), arbustivos (escobonales, toxeiras) e arbóreos (9120, 9230, 9340) desenvolvidos sobre substratos calcarios.

Encostas calcarias nas inmediacións de Teixeira (Folgoso do Courel).

8 Hábitats rochosos e covas.

8210 Encostas rochosas calcícolas con vexetación casmofítica.

Distribución xeográfica

Distribución na Unión Europea

Distribución na Unión Europea

Tipo de hábitat amplamente estendido polos países da UE.

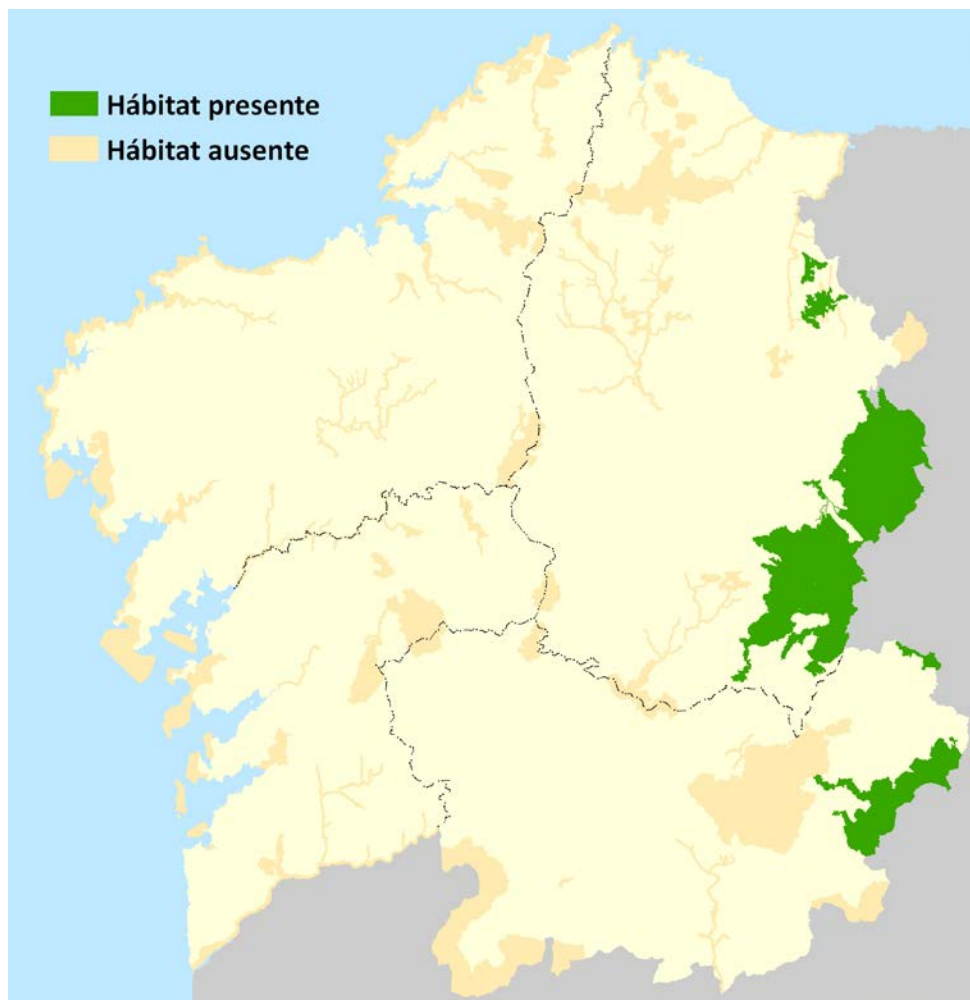
Distribución en Galicia

Restringido aos afloramentos carbonatados existentes no oriente galego e contados lugares do N de A Coruña.

Distribución na Rede Natura 2000 de Galicia

Hábitat presente nun número moi reducido de espazos galegos.

Distribución dentro da Rede Natura 2000 de Galicia (Lugares de Importancia Comunitaria)

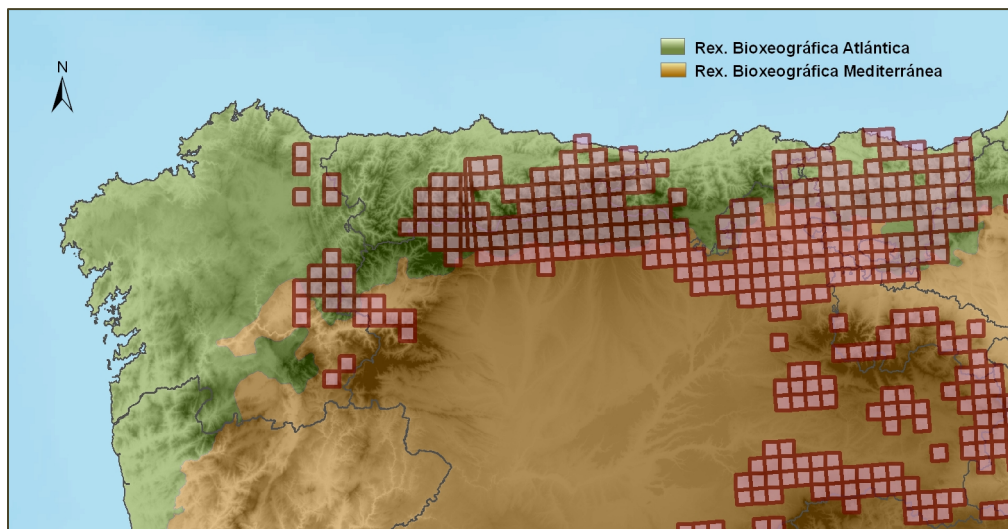

8 Hábitats rochosos e covas.

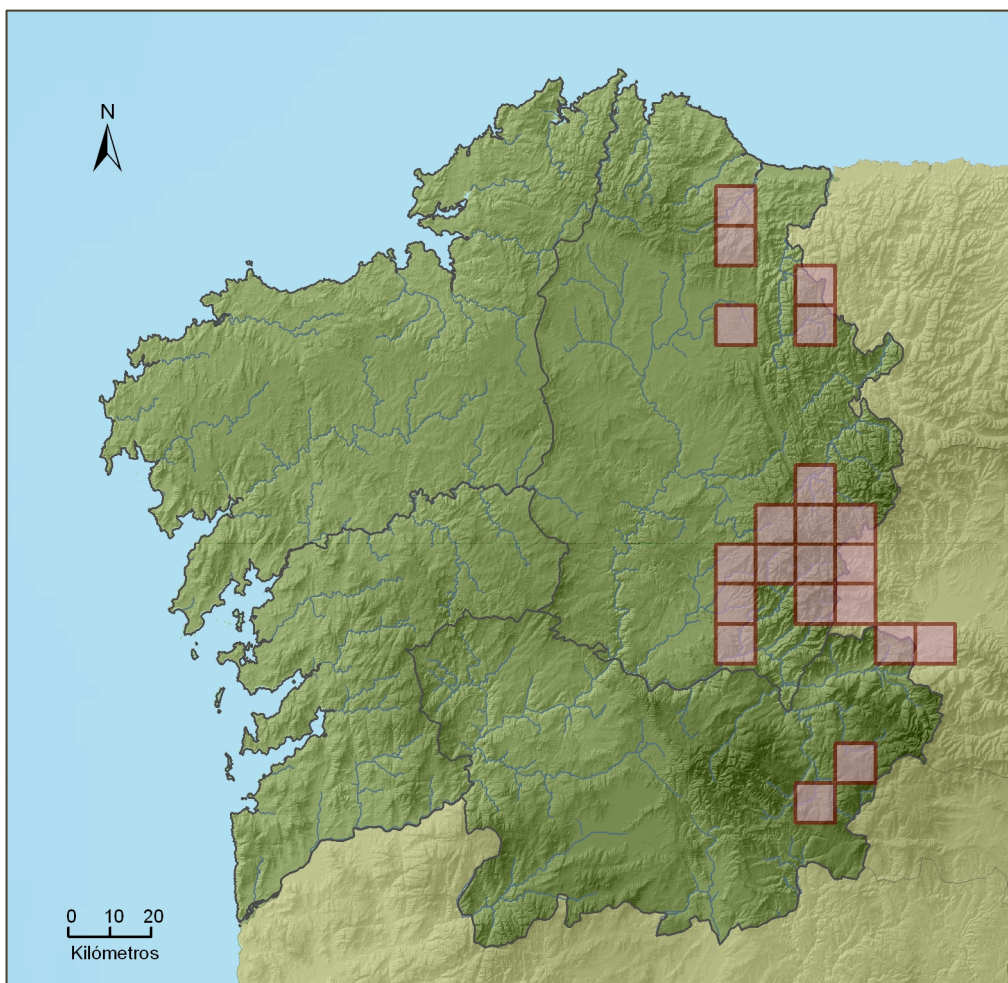
8210 Encostas rochosas calcícolas con vexetación casmofítica.

Área de presenza

Área de presenza no Norte Peninsular por cuadrículas UTM de 100 Km². Distribución a partir da EEA.

Área de presenza en Galicia por cuadrículas UTM de 100 Km². Datos actualizados 2008.

8 Hábitats rochosos e covas.

8210 Encostas rochosas calcícolas con vexetación casmofítica.

Presenza nos Lugares de Importancia Comunitaria (LIC)

Cod.	Denominación	Prov.	Cod.	Denominación	Prov.
ES1110001	Ortigueira-Mera	C	ES1120015	Serra do Xistral	Lu
ES1110002	Costa Ártabra	C	ES1120016	Río Cabe	Lu
ES1110003	Fragas do Eume	C	ES1120017	Costa da Mariña Occidental	Lu
ES1110004	Encoro Abegondo Cecebre	C	ES1130001	Baixa Limia	Ou
ES1110005	Costa da Morte	C	ES1130002	Macizo Central	Ou
ES1110006	Complexo Corrubedo	C	ES1130003	Bidueiral de Montederramo	Ou
ES1110007	Betanzos-Mandeo	C	ES1130004	Pena Veidosa	Ou
ES1110008	Carnota-Monte Pindo	C	ES1130005	Río Támega	Ou
ES1110009	Costa de Dexo	C	ES1130006	Veiga de Ponteliñares	Ou
ES1110010	Estaca de Bares	C	ES1130007	Pena Trevinca	Ou ●
ES1110011	Esteiro do Tambre	C	ES1130008	Pena Maseira	Ou
ES1110012	Monte e Lagoa de Louro	C	ES1130009	Serra da Enciña da Lastra	Ou ●
ES1110013	Xubia-Castro	C	ES0000001	Illas Cíes	Po
ES1110014	Serra do Careón	C	ES1140001	Sistema fluvial Ulla-Deza	Po
ES1110015	Río Anllóns	C	ES1140002	Río Lézé	Po
ES1110016	Río Tambre	C	ES1140003	A Ramallosa	Po
ES1120001	Os Ancares-O Courel	Lu ●	ES1140004	Complexo Ons-O Grove	Po
ES1120002	Río Eo	Lu	ES1140005	Monte Aloia	Po
ES1120003	Parga-Ladra-Támoga	Lu	ES1140006	Río Tea	Po
ES1120004	A Marronda	Lu	ES1140007	Baixo Miño	Po
ES1120005	Ás Catedrais	Lu	ES1140008	Brañas de Xestoso	Po
ES1120006	Carballido	Lu ●	ES1140009	Cabo Udra	Po
ES1120007	Cruzul-Agüeira	Lu ●	ES1140010	Costa da Vela	Po
ES1120008	Monte Faro	Lu	ES1140011	Gándaras de Budiño	Po
ES1120009	Monte Maior	Lu	ES1140012	Illas Estelas	Po
ES1120010	Negueira	Lu	ES1140013	Serra do Candán	Po
ES1120011	Ría de Foz-Masma	Lu	ES1140014	Serra do Cando	Po
ES1120012	Río Landro	Lu	ES1140015	Sobreirais do Arnego	Po
ES1120013	Río Ouro	Lu	ES1140016	Enseada de San Simón	Po
ES1120014	Canón do Sil	Lu			

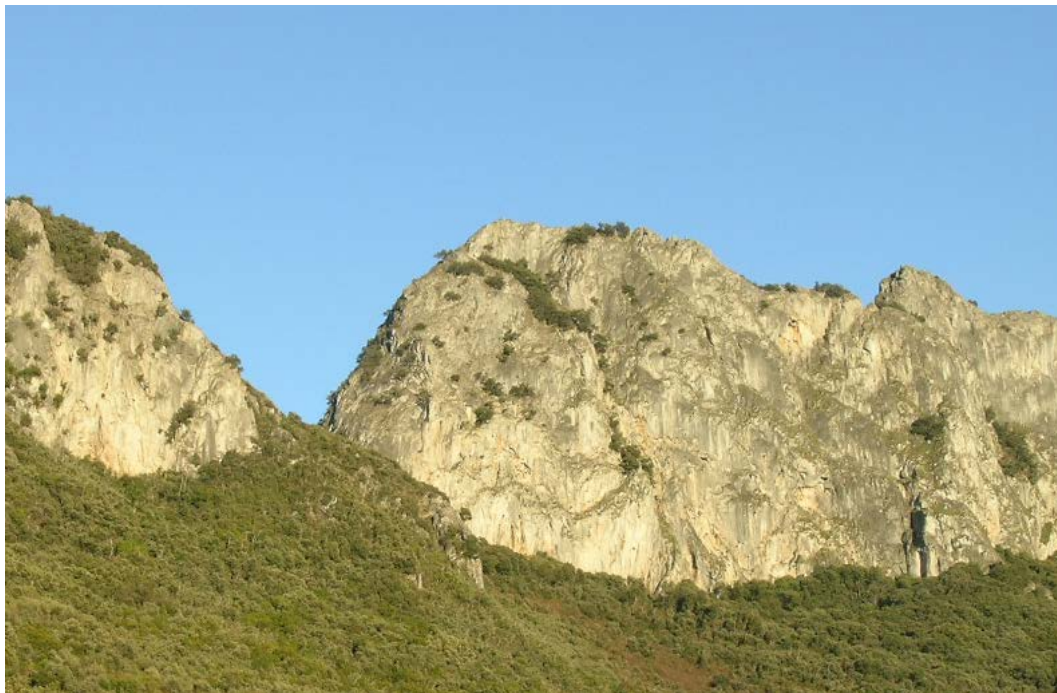
Presenza en Zonas de Especial Protección para as Aves (ZEPA)

Cod.	Denominación	Prov.	Cod.	Denominación	Prov.
ES0000086	Ría de Ortigueira e Ladrado	C	ES1130009	Serra de Enciña da Lastra	Ou ●
ES0000176	Costa da Morte (Norte)	C	ES0000376	Baixa Limia-Serra do Xurés	Ou
ES0000258	Costa de Ferrolterra-Valdoviño	C	ES0000437	Pena Trevinca	Ou ●
ES0000313	Complexo Litoral Corrubedo	C	ES0000001	Illas Cies	Po
ES0000085	Ribadeo	Lu	ES0000087	Complexo Umia-O Grove	Po
ES0000373	Ría de Foz	Lu	ES0000254	Illa de Ons	Po
ES0000372	Costa da Mariña Occidental	Lu	ES0000375	Esteiro do Miño	Po
ES0000374	Ancares	Lu			

8 Hábitats rochosos e covas.

8210 Encostas rochosas calcícolas con vexetación casmofítica.

Aspecto das representacións do hábitat en Galicia

Vista parcial das representacións do hábitat "8210 Encostas rochosas calcícolas con vexetación casmofítica" existentes no P.N. "Serra da Enciña da Lastra.

Aspecto dos afloramentos rochosos calcários incluídos no hábitat "8210 Encostas rochosas calcícola con vexetación casmofítica" presentes no Val de Visuña (Folgozo do Courel).

8 Hábitats rochosos e covas.

8210 Encostas rochosas calcícolas con vexetación casmofítica.

Aproveitamentos

Aproveitamentos tradicionais do hábitat

Non existe constancia de aproveitamentos tradicionais deste tipo de hábitat, salvo para a obtención de pedra de cachotaría e a fabricación artesanal de cal. Durante o terzo final do século pasado e no presente realizáronse extraccións industriais de rochas calcarias en diversas áreas do oriente galego, algunhas das cales seguen actualmente en funcionamento (municipios de Pastoriza, Sarria, Samos, O Barco, Rubiá).

Estado de conservación

Indicadores do estado de conservación do hábitat

A presenza de vexetación herbácea adaptada aos condicionantes ecolóxicos intrínsecos deste tipo de hábitat e a dalgúns arbustos ou exemplares ananizados de especies arbóreas caracterizan un estado de conservación favorable para este tipo de hábitat.

Factores que dificultan ou impiden o estado de conservación favorable

A presión antroppo-zoóxena (pastoreo, acondicionamento para o tránsito, instalación de canteiras, etc.) e os incendios forestais, estes con especial incidencia nas representacións que cobren menores superficies, son os principais factores que inflúen negativamente no estado de conservación do hábitat.

Nalgunhas localidades ocupadas por este hábitat fomentouse a práctica da escalada deportiva, actividade incompatible co mantemento dun estado de conservación favorable.

Factores que contribúen ao estado de conservación favorable do hábitat

Como no caso de hábitats similares ao aquí descrito, a ausencia de pastoreo e de prácticas extractivas permiten o estado de conservación favorable do hábitat.

Bibliografía

Losa et al. (1975), Guitián (1984b), Fernández Areces et al. (1983, 1990), Costa Tenorio & Morla Juaristi (1987), Fernández-Areces et al. (1987), Puente García et al. (1992), Giménez de Azcárate (1993 a, 1993b), Silva-Pando (1990), Ortiz & Rodríguez-Oubiña (1993), Díaz González & Fernández Prieto (1994), Izco et al. (2000) e datos propios.

